

"הצצה לתרבויות העולם"

212.5322

מרצה: גב' אורית הירש.

hirscho@bgu.ac.il שעת קבלה: בתיאום מראש, במייל

סוג הקורס: קורס מתקשב במלואו.

דירוג: ב.א.

דרישות קדם: אין דרישות קדם.

תיאור הקורס:

כמה פעמים, בעת ביקור במדינה אחרת, נתקלתם בטקסים מיוחדים, בסמלים לא ברורים ובדתות לא מוכרות והתעוררה בכם הסקרנות להבינם? הקורס "הצצה לתרבויות העולם" מציע הצצה מרתקת לתרבויות קרובות ורחוקות ולהכרת ההתנהגות האנושית, וכל זאת מבלי לזוז מהכורסא. בקורס ילמדו מושגי יסוד של הדיסציפלינה האנתרופולוגית ותרומתם להבנת העולם החברתי-תרבותי אשר משפיע על חיינו. הדיון בנושאים השונים ילווה בשלל דוגמאות מהתרבות הישראלית ומתרבויות נוספות. במהלך השיעורים יעלו שאלות שונות, וביניהן: כיצד בני אדם מתמודדים עם שינוי חברתי ותרבותי? למי יש את השליטה והכוח בחברה? מה עומד מאחורי מנהג תרבותי זה או אחר? כיצד היכרות מקרוב עם תרבות מסוימת תורמת לנו, למשל בעת ביצוע עסקים עם אנשים מתרבויות אחרות? בנוסף לכך, הקורס יפנה את מבטנו "פנימה" ובמהלך הקורס ילמדו כלים אנליטיים לבחינה מחדש של התרבות והחברה הישראלית.

גב' אורית הירש היא דוקטורנטית לאנתרופולוגיה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב וחברה בוועדת ההיגוי של הקהילה האקדמית לחקר יחסי אדם-חיה, ישראל. מחקרה עוסקים בתרבות וחברה ביוון בת-זמננו, בחקר יחסי אדם-חיה, אנתרופולוגיה של הדת ומתודולוגיה איכותנית.

נושאי הקורס:

- עקרונות יסוד במחקר האנתרופולוגי
- מהי תרבות?
- הבדלים בין תרבויות – על "הזר" וה"מוכר"
- סמלים ומיתוסים
- תפקידם החברתי והתרבותי של טקסים
- כוח, פוליטיקה וסדר חברתי
- גוף ותרבות
- אמונה, דת ותרבות
- קשרי שארות ומשפחות בעולם
- זהות מגדרית
- כלכלה ויחסי חליפין
- טבע, תרבות ואסונות אקולוגיים
- אינטרנט ויחסי וירטואליים
- גלובליזציה ותיירות
- חברה ותרבות ביוון בעת המשבר הכלכלי הנוכחי

דרישות הקורס: השלמת כל המטלות השוטפות ובחינת הסיכום

אופן חישוב הציון:

20% - הגשת כל 12 המטלות השוטפות

80% - בחינה מסכמת שתכלול את כל החומר הנלמד בשיעור וכן את חומר קריאת החובה.

דרישות החובה: אישור קריאת הסילבוס, השלמת כל המטלות השוטפות בזמן ובחינת הסיכום.

*הסטודנטים נדרשים לאשר את קריאת סילבוס הקורס באמצעות טופס ייעודי באתר הקורס עד התאריך - **17.11.2014**

*סטודנטים שלא יאשרו את קריאת הסילבוס עד התאריך הנקוב **יפסידו 5 נקודות** מהציון הסופי בקורס.

*ביצוע המבחן המסכם **מותנה** באישור קריאת סילבוס הקורס.

רשימת השיעורים ופרטי קריאת החובה:

שיעור 1 - הכנות למסע: אנתרופולוגיה וחקר תרבויות

*הבילנד, ויליאם אי. "מהי תרבות?". בתוך: אנתרופולוגיה תרבותית. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 48-67.

שיעור 2 - בין ה"זר" ל"מוכר" בחקר תרבויות העולם

*בוהנן, לורה. 1988. "שייקספיר בג'ונגל". בתוך רבינוביץ, דני (עורך). שייקספיר בג'ונגל: על

מפגשים בין תרבותיים. ירושלים: דביר בשיתוף עם מכון ון-ליר. עמ' 19-31.

*מיינר, הוראס. 1992. "פולחן הגוף של היאקירמא". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נווה (עורכים). היחיד והסדר החברתי. תל-אביב: עם עובד. עמ' 17-20.

שיעור 3 - על משמעותם של סמלים

*גירץ, קליפורד. 1990. "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי". בתוך: פרשנות של

תרבויות. ירושלים: כתר. עמ' 273-305.

שיעור 4 - "רבותיי, תם הטקס": על תפקידם החברתי-תרבותי של טקסים

*הנדלמן, דון ואליהוא כץ. 1998. "טקסים ממלכתיים במדינת ישראל: יום הזיכרון ויום העצמאות". בתוך: אדר-בוניס, מתת (עורכת). מבוא לאנתרופולוגיה מקראה, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 121-148

שיעור 5 - מה בין כישוף וסדר חברתי? על כוח, פוליטיקה וחברה

*גלקמן, מקס. 1998. "ההגיון שבמדע ובכישוף האפריקאים". בתוך: שוקד, משה ושלמה דשן (עורכים). החוויה הבין-תרבותית: מקראה באנתרופולוגיה. ירושלים: שוקן. עמ' 113-121.

שיעור 6 - חקוק בגוף: גוף ותרבות

*אביאלי, ניר. 2012. "על האש: בשר, כוח, מרחב ולאומיות בגן סאקר ביום העצמאות הישראלי". סוציולוגיה ישראלית, יד' (1). עמ' 83-110.

שיעור 7 - "אני מאמין באמונה שלמה": אמונה, דת ותרבות

*אלאור, תמר. 1998. "תינוקות שנישבו: תפישת החילוניות בקהילה החרדית". מתוך: אבואב, אורית, הרצוג, אסתר, גולדברג, הרוי ועמנואל מרקס (עורכים). ישראל: אנתרופולוגיה מקומית. תל-אביב: ציריקובר. עמ' 355-376.

*יבלברג, ירון. 2007. "תנועת העידן החדש וה"השהיה" של האידיאולוגיה הרציונלית". מתוך: תבורי, עידו (עורך). רוקדים בשדה קוצים – העידן החדש בישראל. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 120-147.

שיעור 8 - אמא, אבא וילדים? על יחסי שארות ומשפחות בעולם

*דונת, אורנה. 2010. "פרו-נטליזם סדוק: נרטיבים של הולדה ואי-הולדה בישראל". סוציולוגיה ישראלית יא(2). עמ' 417-440.

שיעור 9 - עקר בית וראשת ממשלה - סוגיות של מגדר ותרבות

גולדשטיין גדעוני, עפרה. 1999. הקימונו: בניית זהות מגדרית ביפן המודרנית". *היסטוריה*, ד'. עמ' 123-146.

שיעור 10 - "כמה הם נתנו לנו בחתונה?" – כלכלה ויחסי חליפין בתרבויות שונות

*אבוהב, אורית. "חתונת הדמים: מתנות של חפץ ושל כסף בחתונה ישראלית". מתוך: אבוהב, אורית, הרצוג, אסתר, גולדברג, הרוי ועמנואל מרקס (עורכים). *ישראל: אנתרופולוגיה מקומית*. תל-אביב: ציריקובר. עמ' 571-594.

שיעור 11 - חושבים ירוק: טבע, תרבות ואסונות אקולוגיים

*הריס, מארוין. 1987. "החזיר המשוקץ". בתוך: *פרות קדושות וחזירים משוקצים*. תל אביב: מודן הוצאה לאור. עמ' 54-71.

*Vishvajit Pandya. 2005. "When Land Became Water: Tsunami and the Ongees of Little Andman Island". *Anthropology News*. March. Pp. 12-13.

שיעור 12 - "איזה עולם קטר": גלובליזציה, אינטרנט ותיירות

*Yangzi, Sima and Peter C. Pugsley. 2010. "The Rise of a 'Me Culture' in Postsocialist China - Youth, Individualism and Identity Creation in the Blogosphere". *The International Communication Gazette*, Vol. 72(3): 287-306.

שיעור 13 - סיכום

